

Музична
культура Індії
та Далекого
Сходу:
індійський
танець,
значення поз,
жестів, позицій
рук (мудра)

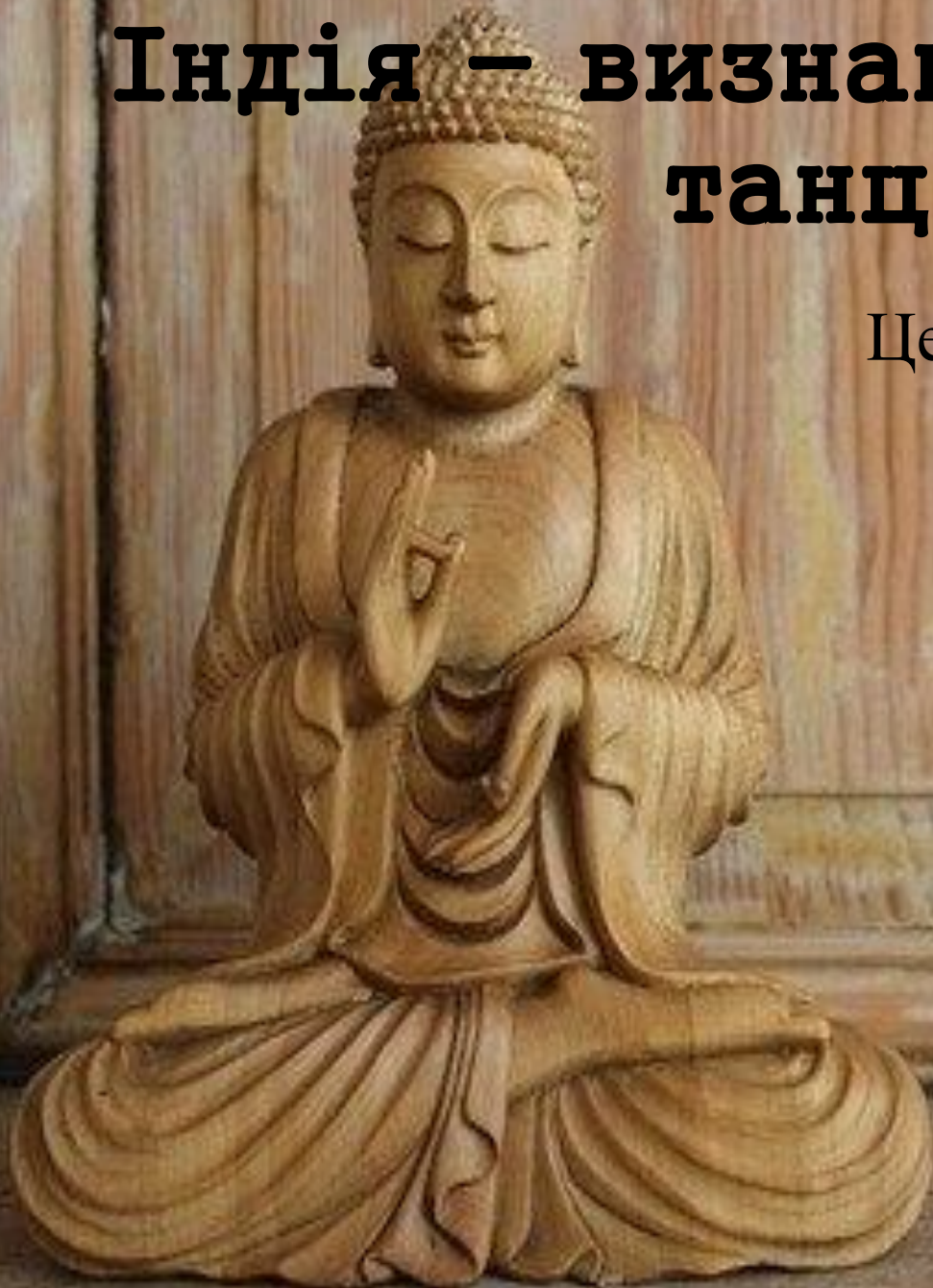
Індійська культура є однією з найстаріших і найрізноманітніших культур світу

Вірування й релігії відіграють в
Індії значну роль, це країна
походження кількох світових
релігій (індуїзм, буддизм,
джайнізм, сикхізм) які своїм
впливом формували культуру

Важливий етап розвитку
індійської музики пов'язаний з
найдавнішими літературними
пам'ятками — Ведами.

Індія – визнана академія танцю.

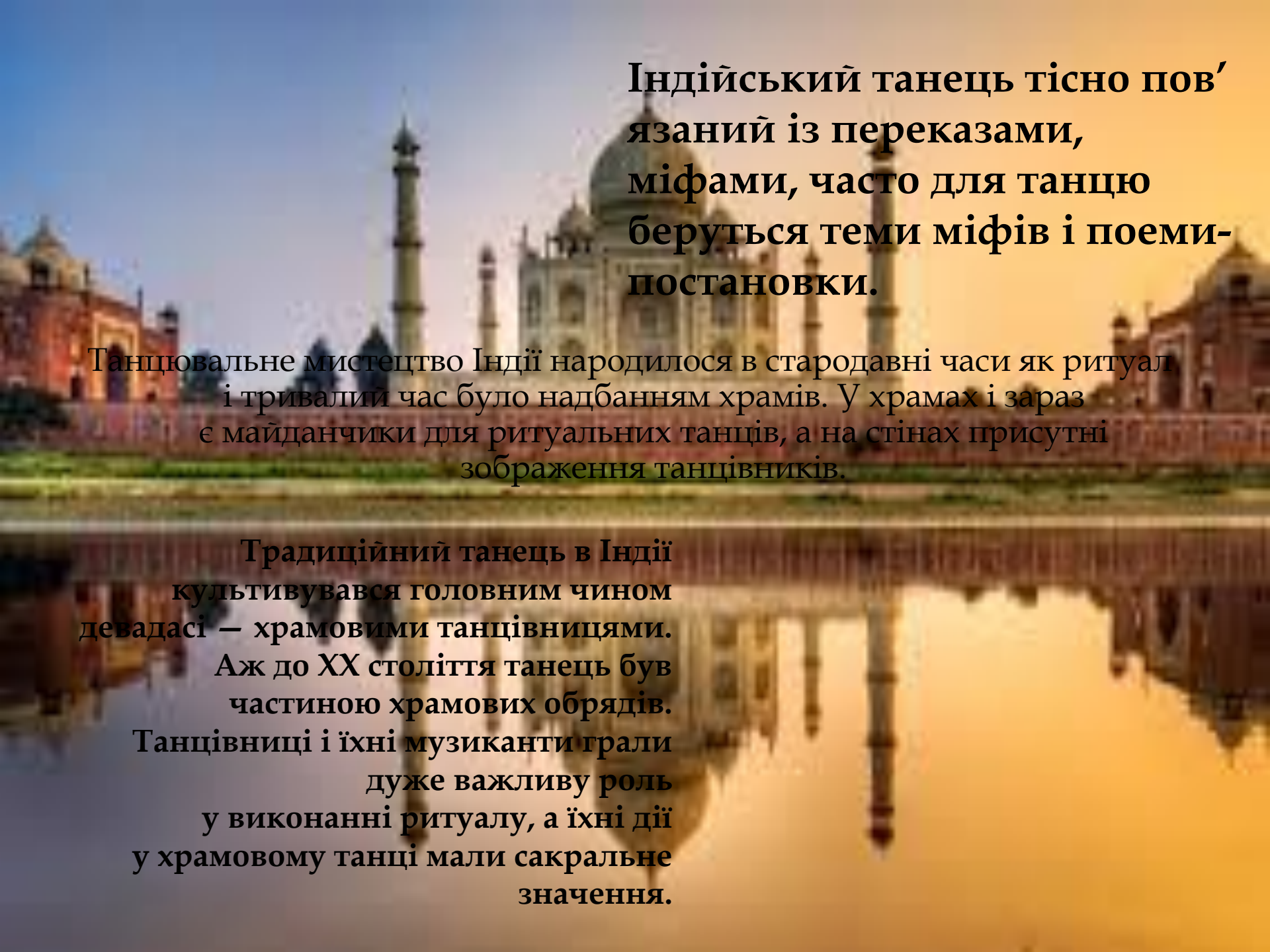
Цей вид мистецтва дійшов до наших днів з якнайдавніших часів і фактично залишився незмінним. Перші згадки про нього містяться в «Рігведе». Своє теоретичне обґрунтування танець отримав в трактатах Бхарати «Натьяшастра» і Нандікешвари «Абхинайя Дарпана»

Творцем і заступником танцювального мистецтва в Індії вважається Шива — один із трьох великих богів індуїзму. У Стародавній Індії танець був обов'язковою частиною релігійного ритуалу. Його виконували храмові танцівниці *девадаси* («рабині Бога»)..

Тематика танців заснована на міфах, легендах і творах класичної літератури.

Індійський танець тісно пов'язаний із переказами, міфами, часто для танцю беруться теми міфів і поеми-постановки.

Танцювальне мистецтво Індії народилося в стародавні часи як ритуал і тривалий час було надбанням храмів. У храмах і зараз є майданчики для ритуальних танців, а на стінах присутні зображення танцівників.

Традиційний танець в Індії культивувався головним чином девадасі — храмовими танцівницями. Аж до ХХ століття танець був частиною храмових обрядів. Танцівниці і їхні музиканти грали дуже важливу роль у виконанні ритуалу, а їхні дії у храмовому танці мали сакральне значення.

Танець в Індії розглядався як явище божественне, дарунок богів людству. В індуїзмі танець – засіб духовного розвитку людини.

Майже всі індуїстські танці виконуються босоніж – традиція, що прийшла з історії, тому що у храм можна було заходити винятково босоніж.

На виконавиці індійського храмового танцю величезна кількість прикрас, що дзенькають при кожному русі. Бронзові дзвіночки на ногах, золоті браслети на зап'ястях і над ліктями, у носі – кільце натх, з'єднане ланцюжком із мочкою вуха, на шії – намисто, голову обхоплює плоский обруч із підвіскою.

**Індійський танець
прийнято розділяти
на
класичний
і народний**

Рухи класичних танців були канонізовані.

Рухи народних танців не були канонізовані і не мають зафіксованих письмових традицій.

Класичний Індійський танець (релігійний танець)

- Відомі сім стилів класичного танцю - Бхарат Натьям, Катхак, Катхакалі, Маніпурі, Одісси, Мохиніаттам і Кучипуді. Перші чотири форми вважаються основними, інші напівкласичні
- Рухи класичних танців були канонізовані (Бхарата, "Натья-Шастра").
- Аж до настання 20-го ст. танець був частиною храмових обрядів.

Чотири класичні стилі індійського танцю:

- *Бхарта-наттьям*
- *Катхак*
- *Катхакалі*
- *Маніпурі*

Бхарата-натт'ям

З усіх стилів індійського класичного танцю бхарата-натт'ям вважається найдавнішим. Бхарата-натт'ям—танець-молитва, танець-розмова, що виконувався у храмах Шиви. Саме слово «бхарата-натт'ям» перекладається як «індійський танець».

Бхарата-натт'ям виконується під південноіндійську музику, де до оркестру входить барабан мриданга, струнний інструмент віна, флейта й цимбали.

Усі рухи в бхарата-натт'ям виконуються строго за геометричними траєкторіями, що надає танцю лінійності. Очі, голова й руки танцівниці ніби малюють кола, прямі лінії й трикутники. У давнину ці рухи мали характер магічної дії.

Творцем цього стилю називають бога Брахму, який дорівнював мистецтво танцю до вед, назвавши його «п'ятою ведою». Богом-заступником танцю вважається Шива, а приніс його людям мудрець Бхарата за вказівкою бога Брахми.

Різні пози танців у стилі бхарата-нат'ям висічені на стінах храмів на півдні Індії, який вважається традиційним центром бхарата-нат'ям.

Катхак

В Індії розповідача казок називають *катхаком*.

Танцювальна форма *катхак* зародилася на півночі країни, і першими її виконавцями були храмові розповідачі казок, що ілюстрували релігійні вірші жестикуляцією й танцями.

Катхак заснований на міфологічних сюжетах із життя бога Крішни і його дружини Радхи. Танцівниці дзенькотом дзвіночків на одягнутих на ноги браслетах відтворюють ритм, що акомпанує танцю барабана.

Мусульманським правителям не подобалося слухати історії, пов'язані з індуїстськими богами, і танець став більше розвиватися в технічній частині, ускладнилися ритми, збільшилася різноманітність пластичних рухів.

Катхак по'єднав і взаємо збагатив
традиції індуського храму
й мусульманського двору.

На відміну від інших стилів, де танцювальний костюм імітує задрапіроване сарі, у костюмах виконавиця має довгу спідницю-сонце, що підкреслює стрімкість обертів.

Танцівниця може виступати в індуському або мусульманському одязі. Вона виглядає як танцівниця, яку зображували на могольських і раджпутських мініатюрах. Тому костюм катхаку нагадує костюми народів Ірану, Афганістану й Середньої Азії.

Катхакалі

Цей танець, поєднує в собі пантоміму й драму та бере початок у давньоіндійських епосах «Рамаяна» й «Махабхарата». Виконують його тільки хлопчики і юнаки; гримуючись і переодягаючись, вони грають і жіночі ролі.

Виконавці з дитинства вивчають мистецтво найскладнішої пантоміми й мови умовних жестів і танцюють під акомпанемент не тільки музичний, але й речитативний.

Катхакалі використовує сюжети з епічних творів «Махабхарата» і «Рамаяна». Основні почуття, які зображуються в танці, – героїзм. Катхакалі строго додержується традицій «Натья-Шастри». Виконання Катхакалі може тривати цілу ніч.

Два співаки співають пісні мовою малайялам, розповідаючи про події, які танцюристи грають найскладнішою мовою поз, рухів тіла, жестів і міміки.

Основу гриму *пака* становить зелений колір, це грим шляхетних і добродесних персонажів, божественних героїв і великих царів.

Грим *каті* – також зелений, але перебивається червоним, навколо ніздрів нанесені лінії у формі вигнутого ножа, на чолі й носі прикріплені підвіски. Це грим злих персонажів шляхетного походження, царів Равана й Дурьодхана.

Чорний грим *карі* символізує жителів джунглів, мисливців і відьом.

Грим природнього темно-жовтого кольору *мінакку* призначений для жінок, мудреців і браминів.

Персонажів упізнають за кольором гриму, накладеного на обличчя, що відзначається складною символікою ліній і малюнка

Маніпурі

Маніпурі – танець, присвячений богу Крішні, зображує відносини між ним і його дружиною Радхою. Традиційна вистава в стилі маніпурі – повномасштабна опера, з елементами танцю й хоровим виконанням.

Танець маніпурі супроводжується оркестром: *флейти*, однострунна *піна*, барабанчик-*пунг* і *цимбали*. В танці використовуються сюжети поезії Відьяпати.

Танець виконують чоловіки й жінки в колі або півколі. У танці поєднується стриманість і легкість. Жести плавні й перетікають із одного в інший, очі зазвичай опущені вниз. Виконання супроводжується піснями з «Гітаговінда».

Індійський храмовий танець

- Індійський храмовий танець – це форма «динамічної медитації» з метою досягнення гармонії тіла і емоцій. При правильному виконанні танець - це спосіб звільнення від нескінченного ланцюга перероджень.
- частина релігійного обряду
- Танець розглядався як явище божественне, дар богів людству. У індуїзмі танець - засіб духовного розвитку людини.

Позиції рук: мудра і хаста

- правила, що визначають мову рук, тулуба, плечей, шиї.
- Існує 24 типи рухів однією кистю,
- 13 типів рухів кистями рук,
- 10 рухів руками цілком,
- 5 типів рухів для грудної клітки і по 5 типів для торсу, живота і стегон.
- Є типи рухів для брів, а також 36 типів поглядів.

Існують правила позицій ступнів. Майже всі танці індуїстів виконуються босоніж – традиції, що прийшли з історії, оскільки в храм можна було заходити виключно босоніж.

На виконавці храмового танцю величезне число прикрас, Бронзові дзвіночки на ногах, золоті браслети на зап'ястях і над ліктями, в носі кільце натх, сполучене ланцюжком з мочкою вуха, на шиї намисто, голову обхвачує плоский обруч з підвіскою.

Вершина

**Крыло
Лебедя**

Голова Змеи

Лебедь

Указка

Паук

**Раскрытый
лотос**

Бутон

Індійський танець – видовище святкове і захоплююче

за яким стоять роки тренувань і неухильне
дотримання стародавніх канонів. На
розучування танцювальних рухів
затрачають 5-9 років.

Народні індійські танці

- Народні танці в Індії тісно пов'язані з
повсякденним життям
- В кожному штаті Індії існують свої народні
танці.
- Рухи народних танців не були канонізовані і
вони не мають зафіксованих письмових
традицій.

Естрадний індійський танець

- або кінотанець з'явився одночасно з «комерційними» фільмами.
  - Кінотанець є суміш класичних, народних і європейських танців. Він завжди відповідає духу часу, використовує сучасні мелодії і ритми, комп'ютерну графіку і спецефекти.

**Д Я К У Ю   З А
У В А Г У !**